

Breddbandsforums arbetsgrupp för ett helt uppkopplat Sverige – oavsett var man bor eller verkar

Bakgrund

I december 2016 presenterade regeringen en ny breddbandsstrategi. Strategin tar sikte på att hela Sverige ska vara uppkopplat med framtidssäkert breddband. Målsättningen är formulerad så som att

- År 2020 bör 95 procent av alla hushåll och företag ha tillgång till breddband om minst 100 Mbit/s.
- År 2023 bör hela Sverige ha tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet.
- År 2025 bör hela Sverige ha tillgång till snabbt breddband

Sistnämnda punkt innebär att 98 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till minst 1 Gbit/s senast 2025, att 1,9 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s och att 0,1 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till minst 30 Mbit/s.

Målsättningarna är ambitiösa och gör att det kommer att krävas fortsatt stora investeringar, inte minst på landsbygden där tillgång till noder är begränsat och avstånd mellan hushållen är påtagligt. En utmaning är dock att incitamenten att investera kraftigt avtar där det bor få människor samlat. Regeringen har försökt kompensera för detta genom breddbandsstöd inom landsbygdsprogrammet. Dessförinnan fanns bland annat offentliga stöd för kanalisation. Stöden har haft en katalyserande effekt på marknaden.

Under de senaste fem åren har utbyggnaden på landsbygden tagit fart. Särskilt på Gotland och i västsverige har byalag och fiberföreningar varit drivande. Förutsättningarna för byanätsmodellen håller dock på att förändras i tre avseenden:

- För det första har marknadskrafterna blivit mer aktiva.
- För det andra vill byalagen gärna köpa in tjänster och därmed få avlastning i det praktiska arbetet.
- För det tredje har vita fläckar, områden utan breddband, i nära anslutning till byanät blivit en växande utmaning.

Dessa tre faktorer talar sammantaget för att det krävs ett mer sammanhållet grepp om utbyggnaden, där alla aktörer behöver känna ansvar i syfte att så många som möjligt omfattas av breddbandsutbyggnaden och att inte vissa områden och användare förbises.

En annan utmaning för landsbygden är mobiltäckningen. Bättre täckning och hastigheter i mobila nät är en huvuduppgift för att klara målsättningarna i bredbandsstrategin. Boenden och företag upplever dock att det fortfarande finns stora brister att kunna använda trådlöst bredband där de bor och verkar.

Utmaningar för landsbygdens bredbandsutveckling har också varit ett fokus för Landsbygdskommittén.¹ Kommittén pekar bland annat på att stora områden utanför Sveriges städer kännetecknas av vikande samhällsservice med allt längre avstånd till skolor, dagligvarubutiker, bensinstationer, sjukhus och banker. För att landsbygdsbor ska kunna vara en del av samhället anser kommittén att det krävs tillgång till bredband. Kostnadsmässigt görs estimatet att det kommer att krävas ca 4,5 miljarder kronor (inom landsbygdsprogrammet under perioden 2021–2027) för att målsättningen om framtidssäkert bredband till alla ska kunna realiseras. Detta talar för en total kostnad på upp mot 10 miljarder kr, exklusive de anslutningsavgifter som boenden själva måste betala (ca 20 000 – 30 000 kr).

Idag bor ca 15 procent av Sveriges befolkning på landsbygden. Hur ska utbyggnaden av bredband hanteras för att varje investerad krona ska nå så långt som möjligt? Hur ska en vägledning för landsbygden utformas så att hela Sverige kan bli uppkopplat i enlighet med regeringens ambitioner? Vad kan offentliga aktörer göra för att komplettera marknaden? Hur kan slutanvändarna involveras?

Syftet och mål

Målet med arbetsgruppen är att med utgångspunkt i regeringens bredbandsmål lämna förslag på hur en vägledning för landsbygdens bredbandsutbyggnad skulle kunna se ut.

Mer specifikt ska arbetsgruppen sträva efter att besvara hur aktörerna bör arbeta tillsammans för att underlätta bredbandsutbyggnad på landsbygden. Detta innebär att formulera en vägledning med konkreta förslag och goda exempel på framgångsfaktorer vid utbyggnad. Arbetsgruppen ska därtill beskriva hur kommersiella lösningar på landsbygden kan möjliggöras så effektivt som möjligt, samt beskriva var det bedöms bli svårt att genomföra utbyggnad på kommersiell grund. Det är av särskild vikt att gruppen beaktar strategier för att minimera att byggnationen sker på ett sådant sätt att det blir möjligt att bortse från helheten och utelägna dyrare områden och användare.

Gruppen bör dessutom beakta att det för flertal slutanvändare på landsbygden *är* svårare att locka ut marknadskrafterna och få ett erbjudande om anslutning. Det är därför relevant att försöka hitta vägar så att hushållen tillsammans med offentliga och privata aktörer kan öka attraktionsgraden.

Fokus och avgränsningar

En rad olika aspekter är av relevans för att analysera bredbandsutbyggnad och tillgång på landsbygden. Fokus för arbetsgruppen måste därför vara att, med hänsyn tagen till gällande lagstiftning, arbeta pragmatiskt, lösningsorienterat och adressera de mest prioriterade utmaningarna. Arbetsgruppen ska så långt det är möjligt utgå från befintliga källor som beskriver den svenska situationen på området. Gruppen bör ta stöd i de resultat som Nystartsgruppen inom Bredbandsforum presenterat. Detta innebär exempelvis att arbetsgruppen bör inkludera beskrivning och analys av offentliga aktörer, vita områden och slutanvändare:

¹ Landsbygdskommittén var en parlamentarisk kommitté med uppdrag att ta fram en sammanhållen politik för Sveriges landsbygd. För mer information se: <http://www.sou.gov.se/parlamentariska-landsbygdskommitten/>

Bemanning

Ordförande för arbetsgruppen utses av Bredbandsforums styrgrupp efter förslag från kansliet.

Ordföranden får i uppdrag att leda arbetet och återrapportera utfallet av gruppens arbete till Bredbandsforums styrgrupp. Ordföranden ansvarar vidare för arbetsgruppens bemanning och organisation. Arbetet bör organiseras på ett sätt som ger:

- arbetsgruppsdeltagarna möjlighet att bidra i arbetet och
- externa aktörer möjlighet att få insyn i arbetet

Bredbandsforums kansli bistår ordföranden och arbetsgruppen med förslag på bemanning vid uppstart samt projektledning och annat stöd i det löpande arbetet.

Kommunikation

Kommunikation från gruppen hanteras primärt av gruppens ordförande, som därmed är officiell talesperson. Det är dock fritt för enskilda ledamöter i gruppen att svara på frågor och diskutera arbetet med externa aktörer, inklusive media, så länge det tydligt framhålls att arbetet är pågående.

Avstämning och dialog

Arbetsgruppens ordförande ska vid styrgruppsmöte avrapportera hur arbetet fortskrider och uppnådda resultat.

Arbetsgruppen bör under arbetet ha en dialog med relevanta aktörer. Arbetsgruppen väljer själva form för denna dialog.

Start- och sluttid

Arbetet startar i och med beslut på styrgruppsmöte den 13 juni 2017 och avslutas formellt vid styrgruppens första möte under 2018. Rapporteringen bör utformas översiktligt innehålla sammanfattande skriftlig rapportering över vad gruppen gjort, de resultat som uppnåtts och gruppens förslag till åtgärder.

Uppföljning

De förslag som gruppen presenterar i samband med sin slutrapportering bör regelbundet följas upp på Bredbandsforums styrgruppsmöten. En styrgruppsledamot utses lämpligen som ansvarig för förslagen. Detta innebär att vederbörande får ansvar att driva på, följa upp och avrapportera resultat till övriga styrgruppsledamöter.